

КОДОЧИГОВ Д. О., студент, НТУ «ХП»

СТРОКОВ Є. М., канд. екон. наук, НТУ «ХП»

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВА

У сучасній парадигмі функціонування суб'єктів господарювання проблематика формування та управління фінансовими результатами набуває пріоритетного значення, оскільки саме цей інтегральний показник виступає індикатором ефективності бізнес-процесів та кінцевим критерієм успішності економічної діяльності.

Аналіз вітчизняного нормативно-правового поля свідчить про відсутність нормативного визначення узагальнюючої категорії «фінансовий результат». Так, НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» регламентує лише дефініції «прибуток» та «збиток», що створює певний термінологічний вакуум та ускладнює однозначну інтерпретацію сутності досліджуваного поняття.

Критичний огляд наукового доробку вітчизняних та зарубіжних вчених дозволив виявити значні розбіжності в інтерпретації сутності «фінансових результатів», що дає підстави стверджувати про відсутність єдиного уніфікованого підходу до трактування цього поняття (таблиця 1).

Підсумовуючи наукові погляди фахівців у сферах бухгалтерського обліку, фінансів та права, варто зазначити відсутність консенсусу щодо трактування економічної сутності поняття «фінансовий результат». Водночас, критичний аналіз фахової літератури дозволяє систематизувати існуючі підходи та виокремити ключові вектори наукової думки.

Узагальнення наведених трактувань дає підстави визначити фінансовий результат як категорію, що відображає ефективність господарської діяльності через відповідні індикатори – прибуток або збиток. Проте, на наше переконання, пряме ототожнення прибутку (збитку) виключно з механізмом зіставлення

доходів і витрат є методологічно не зовсім коректним для цілей побудови ефективної моделі бухгалтерського обліку.

Таблиця 1 – Теоретичні підходи до визначення поняття «фінансовий результат»

Автори	Трактування
Лондар С. Л., Тимошенко О. В. [4]	Визначають дану категорію як зміну (збільшення або скорочення) величини власного капіталу, яка є безпосереднім наслідком реалізації підприємницької діяльності протягом звітного інтервалу
Петрович Й.М., Прокопишин- Рашкевич Л.М. [5]	Розглядають сутність показника крізь призму фіскального підходу, трактуючи його як результат порівняння валових доходів та витрат, визнаних згідно з нормами податкового законодавства
Бутинець Ф. Ф. [6, 7]	Інтерпретує поняття як кінцевий підсумок діяльності (у формі прибутку чи збитку), що формується шляхом зіставлення відображених у фінансовій звітності доходів та понесених витрат
Мочерний А. Д. [8]	Характеризує категорію як грошовий вираз підсумків господарювання підприємства чи його структурних підрозділів, що матеріалізується у вигляді отриманого прибутку або понесеного збитку
Мардус Н. Ю., Брік С. В. [9]	Акцентують увагу на управлінському аспекті, визначаючи показник як ключовий інструмент менеджменту, розрахунок якого ґрунтується на принципі відповідності доходів і витрат
Загородній А.Г., Вознюк Г.Л. [10].	Пропонують комплексний підхід: як арифметичну різницю між сукупними доходами і витратами за певний часовий проміжок, або як вартісну зміну власного капіталу внаслідок господарської діяльності
Лесюк А. С. [11]	Пов'язує сутність поняття з динамікою абсолютної величини прибутку (або збитку) та зміною рівня рентабельності, що є індикатором ефективності фінансово-господарських процесів звітного періоду
Мулик Т.О., Маренська О.А. Пльонсак О.Л. [12]	Ідентифікують категорію через приріст чистих активів суб'єкта господарювання, що генерується переважно за рахунок акумуляції прибутку від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності
Нагорна І.В., Бондаренко В.О. [13]	Наголошують на діагностичній функції показника, який не лише фіксує поточний фінансовий стан суб'єкта господарювання, але й слугує базисом для прогнозування його перспективних можливостей
Яременко Л. М., Авдалян К. В. [14]	Розглядають показник як фундамент економічного зростання та стабілізації партнерських відносин, що інтегрально відображає ефективність господарювання за всіма векторами діяльності

Можна стверджувати, що дискусійність та певна недосконалість існуючих дефініцій зумовлена поліваріантністю підходів (економічний, фінансовий, обліковий аспекти), а також тим фактом, що більшість дослідників розглядають цю категорію крізь призму специфіки окремих галузей економіки або прив'язують її до конкретних облікових завдань.

Отже, фінансовий результат визначається як різниця між доходами та витратами. Залежно від цього співвідношення, він набуває форми прибутку або

збитку, що призводить до зростання чи зменшення власного капіталу. Цей показник є ключовим критерієм, за яким оцінюють якість та ефективність роботи підприємства.

Список літератури:

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні (щодо удосконалення деяких положень) : Закон України від 05.10.2017р. № 2164-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 16.11.2025)
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2015р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення: 16.11.2025)
3. Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ, МСФЗ для МСП, включаючи МСБО та тлумачення КТМФЗ, ПКТ). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_010#Text (дата звернення: 16.11.2025)
4. **Лондар С. Л.** Фінанси: навчальний посібник для студ. вищих навч. закладів / С. Л. Лондар, О. В. Тимошенко. – Вінниця: Нова Книга, 2009. – 384 с.
5. **Петровиц Й. М.**, Економіка та фінанси підприємства: підручник / Й. М. Петровиц, Л. М. Прокопишин-Рашкевич. – Львів: Магнолія, 2014. – 406 с.
6. **Бутинець Ф. Ф.** Бухгалтерський облік: підруч. / Ф. Ф. Бутинець. – Житомир: ПП «Рута», 2014. – 321 с.
7. **Бутинець Ф. Ф.** Бухгалтерський облік: облікова політика і план рахунків, стандарти і кореспонденція рахунків, звітність : навчальний посібник для студентів вузів. / проф. Ф.Ф. Бутинець, доц. Н.М. Малюга. – Житомир: ЖІТІ, 2013. – 480 с.
8. **Мочерний С. В.** Політична економія : навч. посіб. / С. В. Мочерний.– Київ : Знання-Прес, 2002. 687 с.
9. **Мардус Н. Ю., Брік С. В.** Теоретичні і методичні підходи до визначення поняття «фінансовий результат» у фінансовому обліку та аудиті. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2021. Вип. 2 (29). С. 148-153
10. **Загородній А. Г., Вознюк Г. Л.** Фінансово-економічний словник. Київ: Знання, 2007. 1072 с.
11. **Лесюк А. С.** Оцінка фінансових результатів діяльності підприємств в Україні. Агро-світ. 2020. № 15. С. 67-73
12. **Мулик Т. О., Материнська О. А., Пльонсак О. Л.** Аналіз господарської діяльності: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури. 2017. 288 с.
13. **Нагорна І. В., Бондаренко В. О.** Облік і аналіз фінансового результату в системі управління підприємством. Ефективна економіка. 2021. № 11. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/11_2021/105.pdf (дата звернення: 16.11.2025)
14. **Яременко Л. М., Авдалян К. В.** Особливості бухгалтерського обліку фінансових результатів об'єднань підприємств. Агросвіт. 2020. № 8. С. 109-117

Бібліографія: **Кодочигов Д. О., Строков Є. М.** Економічна сутність фінансових результатів підприємства / **Д. О. Кодочигов, Є. М. Строков** // Дослідження та оптимізація економічних процесів : тези 22-ї Міжнар. наук.-практ. конф. «Оптимум-2025», 9–11 грудня 2025 р. / за заг. ред. Строкова Є. М. ; Нац. техн. ун-т «Харків. політех. ін-т» та ін. Харків : НТУ «ХПІ», 2025. – С. 94-96.